

TAKVİNDEN BİR YAPRAK

Uluhan

Kalanı kurtaralım !

— 1 —

MEMLEKETİMİZİN, ma'nen maddeten, millî servetini teşkil eden eski eserlerin nasıl çalınıp ecnebi diyarına taşınarak İngiliz, Fransız, Amerikan, Rus müzelerini zenginleştirdiğini biliyoruz. Bunlar asırlardanberi çalınıyor ve ben de, kendimi bildim bileli bu hırsızlıklarla mücadele ediyorum, fakat elimde kalemimden başka silâhım yok, hırsızlarda ise tomar tomar banknot var. Âciz bir muharrir, her biri bir devlet olan bu kuvvetlere karşı ne yapabilir? O kiskanç, lığı, o titizliği salâhiyet sahiblerine, istediğim gibi telkin edemiyorum ki... Tarlasını süren bir çiftçi, sapanının ucuna ta, kılan yüzbinlerce lira kıymetindeki bir heykeli, birkaç yüz liraya bir antika simsarına satıyor. Ne o, ne de bunların memleketde kalmasını te'min ile mükellef olan merci'ler, bu eserlerin hakikî değerini bilmeyorlar.

Sonra, yine «haşmetlü» mevzuat hazretleri de var, kırtasi, yecilik ejderi bekliyor, bulan tatmin ediliyor mu? O da ayrı bir mesele; halbuki karşı taraf öyle değil. «Al gülüm, ver gülüm» Daha sonra da günlerce işi gücü bırakıp, sorguya çekilmek, uğraşmak, beklemek de yok.

Kıymet bilmemezlilik mes'elesine gelince, size bir vak'a anlatayım: Allah rahmet etsin, bir mekteb arkadaşım vardı, eşyaya, antikaya pek meraklı idi, hizmetçisi temizlik yaparken, toz alırken rafda duran «Çeşmibülbül» bir vazoyu düşürmüş, kırmış, zavallı arkadaşım canevinden vurulmuş gibi ba, gırmış:

— Amzn! Ne yaptın kadın?

Hizmetçi gayet sâkin cevap vermiş:

— Üzülmeyin beyefendi, ben zararı tazmin ederim, yarın Mahmud Paşa'ya gideyim, size bir tane, hem de yenisini alayım. Arkadaşım bu cevap üzerine hastalanıp yatağa düşmüştü.

Yine bir tanıdığımın evinde kıymet biçilemez bir «Cin Küpü» vardı, ev sahibesinin birkaç günlüğüne evde bulunmadığı bir zaman, hizmetçi işgüzarlık yaparak, temizlik için odayı boşaltırken küpü bir yere çarparak bin parça etmiş! Tabii pek çok üzülmüşler, ay başı gelmiş, o zamanlar aylığı olan 20 lirayı kendisine verdikleri zaman, hayretler içinde kalarak:

— A..., demiş, aylığımdan kesmediler.

Eskiden, büyük vilâyet merkezlerinde ecnebi konsoloslar vardı, bunlar konsolosdan ziyade antika eserler hırsızlarının eli avafı mesâbesinde idi.

Geçen gün, evrakımı karışdırır iken şu notu buldum, bakınız, yalnız Konya'da neler çalınmış:

1 — Konya Alâeddin Köşkünü, Anadolu Bağdad demiryollarının umum müdürü «Hügnen» zamanında Konya'daki Alman konsoloslu, bilvasıta bir gecede yıkdırmış, kıymetli çinilerini, kitâhelerini, civarındaki evine taşıtmış, oradan da Almanya'ya gönderilmiş. Bir kimse çıkıp da «Yahu! Burada bir köşk vardı, ne oldu?» dememiş.

2 — Konya'daki «Sırçalı Mescid» in bütün çinileri bir gecede tamamen sökülüp ve Almanya'ya gönderilmiş, bu çiniler hâlen Alman müzelerinde teşhir edilmektedir.

3 — Konya'da, Alâeddin Camiinde 8 tane ceylân derisi Kur'an-ı Kerim vardı, bugün bir tane dahi kalmamıştır.

4 — Alâeddin Türbesinde «Sultan Alâeddin» in idman yaptığı, pehlivanlık hünerleri gösterdiği bir «türz» ü vardı. Sultan Cem Konya'da vali iken, ona ağırlık ilâve ederek kuvvet hünerleri yapardı. Bunu da Rus Konsoloslu caldırmıştır.

5 — Karaman'da Karamanoğlu İbrahim Bevin imaretinin bitişinde, İbrahim bevin türbesindeki mezar taşı çalınmıştır. Şimdi garb müzelerindedir.

6 — Konya'da Alâeddin Cami' ve türbesindeki «Selçuk» seccadeleri, yine Rus Konsoloslu tarafından çalınmıştır.

7 — Konya «Akşehir» inde Ma'ruf köyünde «İbrahim Ma'rûfi» nin türbesindeki kitabeli ceviz sanduka çalınmıştır, bu, Türk ağaç işçiliğinin şaheser bir yadigarı idi.

8 — Konya'da «Sadreddin-i Konevi» nin kütübhanesinde bulunan «Muhiddin-i Arabî» Hazretlerinin hırkası çalınmıştır.

9 — Aynı kütübhanede «Sultan Alâeddin Kevkubad-ı Evvel» in namaz kıldığı «Selçuk» seccadesi çalınmıştır.

10 — Akşehir'de «Mahmud Hayran» türbesindeki kitabeli ve süslü ceviz sandukalar, Almanlar tarafından çalınmış, huddan çıkarılır iken bir gümrük me'muru vakalamıştır. Şimdi İstanbul'da «Türk ve İslâm Müzesi» ndedir.

Bunlar «devede kulak» kabilindendir, daha neler vardır, İnşallah onları da yazacağım.